

Bilaga 6: Kvalitetsdeklaration

KVALITETSDEKLARATIONENS INNEHÅLL

0. SAMMANFATTNING.....	2
1. STATISTIKENS INNEHÅLL.....	2
1.1. STATISTISKA MÅLSTORHETER.....	2
1.2. REFERENSTIDER.....	3
1.3. FULLSTÄNDIGHET.....	3
2. STATISTIKENS TILLFÖRLITLIGHET	3
2.1. TILLFÖRLITLIGHET TOTALT	3
2.2. OSÄKERHETSKÄLLOR	3
2.3. REDOVISNING AV OSÄKERHETSMÅTT	5
3. STATISTIKENS AKTUALITET	5
3.1. FREKVENS	5
3.2. FRAMSTÄLLNINGSTID	5
3.3. PUNKTLIGHET	5
4. JÄMFÖRBARHET	5
4.1. JÄMFÖRBARHET ÖVER TIDEN	5
4.2. JÄMFÖRBARHET MELLAN GRUPPER.....	5
5. TILLGÄNGLIGHET OCH FÖRSTÅELIGHET	6
5.1. SPRIDNINGSFORMER	6
5.2. PRESENTATION	6
5.3. DOKUMENTATION.....	6
5.4. TILLGÅNG TILL PRIMÄRMATERIAL.....	6
5.5. UPPLYSNINGSTJÄNSTER.....	6

0. SAMMANFATTNING

Statens Kulturråd är statistikansvarig myndighet för biblioteksstatistiken i Sverige. Syftet med undersökningen är att redovisa folkbibliotekens verksamhet. Undersökningen har genomförts i form av webbenkäter till samtliga folkbibliotek (totalundersökning).

1. STATISTIKENS INNEHÅLL

1.1. Statistiska målstorheter

1.1.1. Undersökningsenhet och population

Statistiken omfattar 290 kommunala bibliotekssystem (både huvud- och filialbibliotek).

1.1.2. Variabler

Undersökningen omfattar en rad variabler rörande bibliotekens verksamhet såsom bestånd, utlån och kostnader. I bilaga 3 i rapporten redovisas enkäten. Övriga variabler gäller bl.a. antal fjärlån, antal datorer tillgängliga för allmänheten, övriga kostnader, personalen fördelad efter män och kvinnor, söndagsöppet, antal besök vid huvud- och filialbibliotek.

I 2009 års enkät som efterfrågade uppgifter för 2008 ingick för första gången frågor om bestånd och utlån av e-musik.

Tabell 1. Variabler

Variabel	Beskrivning
<i>Biblioteksplan</i>	Kommunen har en biblioteksplan fastställd i politisk nämnd/styrelse
<i>Filial</i>	En filial har fast anställd personal, fast mediebestånd samt regelbundna öppettider
<i>Personal*</i>	Indelningsgrunden för personalen är tjänstemännens befattningar uppdelat på bibliotekarier samt övrig personal. Med årsverken avses anställningar omräknade till heltidsanställningar (Heltidsanställning = 1 800 timmar/år).
<i>Driftkostnader*</i>	Avser bruttokostnader för biblioteksverksamheten.
<i>Mediekostnader*</i>	Avser samtliga kostnader för inköp av böcker, tidningar, tidskrifter, AV-medier samt inbindning och ombindning
<i>Personalkostnader*</i>	Avser kostnader för personalen
<i>Lokalkostnader</i>	Avser kostnader för hyra, städning och liknande.
<i>Bokbestånd*</i>	En enhet avser en fysiskt separat volym inklusive inbundna kartor, avslutade tidskriftsårgångar och häften sammanförda till en volym. Som barnböcker räknas de böcker som är uppställda på barnavdelningen.
<i>Referenslitteratur*</i>	Med detta menas de böcker som normalt inte är avsedda för hemlån. Hit räknas också alla böcker inom ämnesområdet Bok- och biblioteksväsen (signum A enligt Sveriges allmänna biblioteksförnings, SAB:s, klassifikationssystem).
<i>Nyförvärv</i>	Till nyförvärv av böcker räknas förutom inköp även gåvor.
<i>AV-medier*</i>	Samtliga fonogram räknas hit. Med musikfonogram menas CD-skivor, grammofon-skivor och ljudband. Kassettböcker och Bok och band redovisas för sig liksom talböcker, varmed avses fonogram som får postbefordras portofritt. Därtill kommer video och DVD. E-böcker och e-musik.
<i>Utlåning*</i>	All utlåning direkt till allmänheten.
<i>Öppethållande</i>	Antal timmar under en genomsnittsvecka under vinterhalvåret.
<i>Aktiva låntagare</i>	De låntagare som under året genomfört minst en transaktion på biblioteket
<i>Publika aktiviteter</i>	Aktiviteter som biblioteket anordnar, exempelvis läsfrämjande verksamheter för barn och vuxna, föreläsningar, utställningar, uppträdanden och tävlingar.

1.1.3. Statistiska mått

I tabellerna redovisas i första hand totaler och andelar, dessutom finns ett antal nyckeltal.

1.1.4. Redovisningsgrupper

I den tryckta rapporten redovisas statistiken på riks- och länsnivå, samt nyckeltal på kommunnivå. På Kulturrådets webbplats finns samtliga resultattabeller på kommunnivå.

1.2. Referenstider

Uppgifterna avser år 2008. Uppgiften om antalet anställda personer avser den 1 mars år 2008. Öppetider för biblioteken avser antal timmar en ”normal” vecka vintertid år 2008. Om det finns ett automatiskt räkneverk för besök avser uppgifterna för antal besökare vid kommunens bibliotek (huvudbibliotek respektive filialer) helåret 2008. Om räkneverk saknas ska biblioteken redovisa antal besök under veckorna 20 och 39.

1.3. Fullständighet

Alla delar av bibliotekens verksamhet omfattas inte av enkäten. Till exempel så beskrivs inte folkbibliotekens verksamhet på sina webbplatser.

2. STATISTIKENS TILLFÖRLITLIGHET

2.1. Tillförlitlighet totalt

Statistiken baseras på en totalundersökning. År 2008 valde folkbiblioteket i en kommun att inte besvara årets frågor. Biblioteken hämtar i stor utsträckning uppgifterna ur sina interna system, varför lämnade uppgifter kan sägas vara tillförlitliga. Bortfall på enskilda variabler förekommer dock och saknade svar har i så stor utsträckning som möjligt ersatts med 2007 års värde. Det förekommer dock att uppgiftslämnare missförstått vilken uppgift som ska lämnas eller haft svårigheter att få ut efterfrågade uppgifter ur datasystemet (se vidare avsnitt 2.2.3 Mätning). Slutsatsen är att undersökningsresultaten totalt sett kan sägas vara tillförlitliga.

2.2. Osäkerhetskällor

2.2.1. Urval och skattningsförfarande

Undersökningen är en totalundersökning varför det inte föreligger något urvalsfel.

2.2.2. Ramtäckning

Med osäkerhetskällan ramtäckning avses att den urvalsram som används antingen saknar bibliotek som ingår i populationen (s.k. undertäckning) eller innehåller bibliotek som inte ingår i målpopulationen (s.k. övertäckning). I denna undersökning är undersökningsenheterna entydigt definierade och inga oklarheter finns rörande vilka bibliotek som ingår i populationen. Den urvalsram som används innehåller samtliga bibliotek i målpopulationen.

2.2.3. Mätning

Datainsamling

Datainsamlingen har genomförts under perioden 19 januari till och med 4 april år 2009. Datainsamling har skett genom en webbenkät som administrerats av Kulturrådets personal. När datainsamlingen påbörjades sändes information ut per e-post. E-postpåminnelser skickades ut vid två tillfällen och därefter påmindes de bibliotek som ännu inte inkommit med svar per telefon. Telefonpåminnelserna har utförts av Kulturrådets personal.

Mätfel

Med mätfel avses fel som kan ha uppstått genom att frågor och svar missuppfattats av den svarande. Mätfelens omfattning är okänd, men förmodas vara liten. Ett känt mätfel är att svar givits omväxlande i antal samt antal i 1000-tal. Detta har korrigerats innan resultatsammanställningen i den mån de varit möjliga att uppmärksamma.

Uppgiften antal övriga utlåningsställen har troligen tolkats olika, på grund av otydliga definitioner. Omfattningen av detta är okänd.

Uppgiftslämnare

Enkäten har ställts till namngiven kontaktperson vid respektive bibliotek, vanligen bibliotekschef/biblioteksansvarig eller motsvarande.

2.2.4. Svartsbortfall

Alla bibliotek utom ett, Munkfors, har besvarat hela eller delar av enkäten, dvs. enkäten har besvarats av folkbiblioteken i 289 kommuner.

2.2.5. Bearbetning

I och med att undersökningen genomförts i form av en webbenkät har biblioteken själva matat in uppgifterna i en databas. Saknade värden (partiellt bortfall) har i vissa fall ersatts av föregående års värde (se vidare uppgifter om detta i huvudrapporten).

2.3. Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning av osäkerhetsmått görs i undersökningen.

3. STATISTIKENS AKTUALITET

3.1. Frekvens

Undersökningen av folkbiblioteken återkommer årligen.

3.2. Framställningstid

Framställningstid för statistiken är ca 3,5 månader.

3.3. Punktlighet

Publiceringen följer publiceringsplanen som anger publicering 28 maj 2009.

4. JÄMFÖRBARHET

4.1. Jämförbarhet över tiden

Statistik om folkbibliotekens verksamhet har framställts sedan år 1976 och är i stort sett jämförbar över tiden. Från och med år 2005 ingår Sigtunastiftelsens bibliotek i redovisningen för Sigtuna kommun. Under tidigare år har mediebeståndet för Sigtunastiftelsens bibliotek redovisats under kategorin övriga bibliotek, medan övriga uppgifter redovisats för Sigtuna kommun.

4.2. Jämförbarhet mellan grupper

Tabellerna bygger endast på data som samlas in i undersökningen, d.v.s. det finns inga andra källor eller mätningar för den presenterade statistiken vilka kunde ha haft annorlunda definitioner. I det avseende är statistiken enhetlig.

5. TILLGÄNGLIGHET OCH FÖRSTÅELIGHET

5.1. Spridningsformer

Resultaten från undersökningen finns publicerade i rapporten ”Folkbiblioteken 2008” i Kulturrådets rapportserie ”Kulturen i siffror”. Rapporten finns tillgänglig både i tryckt form och på Kulturrådets webbplats www.kulturradet.se.

5.2. Presentation

Publikationen innehåller en textdel där resultaten från undersökningen samt den historiska utvecklingen till viss del beskrivs. I en tabellbilaga redovisas resultaten på riks- och länsnivå. Tabellerna innehåller dels en redovisning av i första hand totaler och andelar, och dels ett antal nyckeltal på kommunnivå. På Kulturrådets webbplats, bilaga 5, samt i SSD – Sveriges statistiska databaser (www.scb.se) finns även resultat på kommunnivå.

5.3. Dokumentation

Publikationen innehåller en kort beskrivning av undersökningens genomförande.

5.4. Tillgång till primärmaterial

Tillgång till primärmaterial kan erhållas efter prövning från Kulturrådet.

5.5. Upplysningstjänster

Upplysningar om statistiken kan erhållas av Cecilia Ranemo på Kulturrådet. Telefon 08 – 519 264 32 eller e-post: fornamn.efternamn@kulturradet.se